DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)
den 27 juni 1996 *

I mål C-293/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout (Belgien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga brottmålet mot

Jacqueline Brandsma,

angående tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D. A. O. Edward samt domarna L. Sevón (referent) och M. Wathelet,

generaladvokat: N. Fennelly,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

* Rättegångsspråk: nederländska.

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Jacqueline Brandsma, genom advokaten J. M. van Hille, Gent,

— Nederländernas regering, genom biträdande juridiske rådgivaren J. G. Lammers, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Österrikes regering, genom ambassadören F. Cede, förbundsutrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Sveriges regering, genom rättschefen L. Nordling, utrikesdepartementet, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom S. Braviner, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud, biträdd av D. Lloyd Jones, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren H. van Lier, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 1 februari 1996 av: Jacqueline Brandsma, företrädd av advokaten M. Ryckman, Gent, Sveriges

regering, företrädd av L. Nordling och departementsrådet E. Brattgård, Utrikesdepartementet, i egenskap av ombud, samt kommissionen, företrädd av H. van Lier,

och efter att den 29 februari 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout har genom beslut av den 20 oktober 1994, som inkom till domstolen den 28 oktober samma år, med stöd av artikel 177 i EG-fördaget begärt att domstolen skall meddela förhandsavgörande avseende två frågor om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i nämnda fördrag.

2 Frågorna har uppkommit i ett brottmål i vilket Jacqueline Brandsma i egenskap av föreståndare för affären HEMA i Turnhout står åtalad för att ha brutit mot artikel 8 i en belgisk kunglig kungörelse [koninklijk besluit] av den 5 juni 1975 om innehav, försäljning och användning av bekämpningsmedel och växtskyddsprodukter. Jacqueline Brandsma är åtalad för att ha sålt en produkt benämnd HEMA Tegelreiniger, avsedd att förebygga algbildning på väggar och stengolv. Produkten har inte varit föremål för en begäran om tillstånd från det belgiska hälsoministeriet men är försedd med ett tillståndsnummer som erhållits i Nederländerna, där den säljs i flera av HEMA-gruppens varuhus.

3 Då den nationella domstolen ansåg att en tolkning av gemenskapsrätten var nödvändig för att den skulle kunna avgöra målet slutligt, beslutade den att förklara målet vilande och att ställa följande frågor till domstolen:

"1) Skall en bestämmelse i en medlemsstats lagstiftning enligt vilken det är förbjudet att utan föregående tillstånd av hälsoministern omsätta, införskaffa, utbjuda, exponera eller saluföra, inneha, bereda, transportera, sälja, importera, använda och att mot vederlag eller kostnadsfritt överlåta bekämpningsmedel för annat än jordbruksändamål anses utgöra en kvantitativ restriktion eller en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion, i den mening som avses i artikel 30 i EEG-fördraget, då det enligt denna bestämmelse inte är tillåtet — utan föregående tillstånd från hälsoministern i denna stat — att där saluföra ett importerat bekämpningsmedel för annat än jordbruksändamål, vilket lagligen marknadsförs i en annan medlemsstat?

2) För det fall svaret på den första frågan är jakande och en sådan bestämmelse står i strid med artikel 30 i EEG-fördraget, kan då den aktuella medlemsstaten under de omständigheter som anges ovan lagligen åberopa undantaget i artikel 36 i EEG-fördraget och, oaktat förbudet i artikel 30 i EEG-fördraget, grunda bestämmelsen på hänsyn till folkhälsan?"

4 Vad beträffar den första frågan anser samtliga parter att den belgiska lagen skall anses utgöra en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget.

5 Det skall påpekas att domstolen i fast rättspraxis har funnit att sådana föreskrifter som är tillämpliga i detta fall anses utgöra en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget, om de

direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt kan hindra handeln mellan medlemsstaterna (se bland annat dom av den 11 juli 1974, Dassonville, 8/74, Rec. s. 837).

6 Mot bakgrund av det ovan anförda skall den första frågan besvaras så, att en bestämmelse i en medlemsstats lagstiftning enligt vilken det är förbjudet att utan föregående tillstånd omsätta, införskaffa, utbjuda, exponera eller saluföra, inneha, bereda, transportera, sälja, importera, använda och att mot vederlag eller kostnadsfritt överlåta bekämpningsmedel för annat än jordbruksändamål skall anses utgöra en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget.

7 Beträffande den andra frågan har Jacqueline Brandsma uppgivit att tillstånd för den produkt hon har sålt har erhållits i Nederländerna och att den uppfyller alla krav i de direktiv som är tillämpliga i detta fall. Hon har hänvisat till rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juni 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen (EGT nr L 196, 1967, s. 1), 76/769/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om förbud mot marknadsföring och användning av vissa farliga ämnen och preparat (EGT nr L 262, s. 201) samt 78/631/EEG av den 26 juni 1978 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen (bekämpningsmedel) (EGT nr L 206, s. 13) [vid översättningen fanns ingen svensk version av de två sistnämnda direktiven att tillgå]. Artikel 36 kan således bli aktuell endast om kravet på ett nytt tillstånd går utöver vad som föreskrivs i direktiven. Därtill vore det med hänsyn till artikel 36 i fördraget inte möjligt att kräva att produkten skall underkastas ett nytt tillståndsförfarande i Belgien för det fall folkhälsan i denna stat är tillräckligt skyddad genom det tillstånd som givits i Nederländerna. Jacqueline Brandsmas ombud har för övrigt vid sammanträdet uppgivit att varken HEMA eller dess klient hade ansökt om tillstånd för produkten i Belgien. Slutligen åligger det i varje fall ministeriet att visa att den belgiska formaliteten är nödvändig för folkhälsan och att det nederländska tillståndet är otillräckligt i detta hänseende.

8 Den nederländska, den österrikiska, den svenska och den brittiska regeringen samt kommissionen har hävdat att produkten ingår bland biocidprodukter, för vilka det vid detta tillfälle inte finns något harmoniseringsdirektiv utan endast ett förslag till direktiv om nationella tillståndsförfaranden (EGT nr C 261, 1995, s. 5).

9 De ovannämnda regeringarna samt kommissionen anser att detta mål är jämförbart med det mål som domstolen avgjorde i dom av den 17 december 1981, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten (272/80, Rec. s. 3277) och har hävdat att en nationell bestämmelse enligt vilken tillstånd krävs innan en produkt släpps ut på marknaden kan grundas på hänsyn till skyddet för folkhälsan i den mening som avses i artikel 36 i fördraget. Den brittiska och den svenska regeringen har även angivit skyddet för miljön som ett godtagbart skäl.

10 Det skall påpekas att på gemenskapsrättens nuvarande stadium finns det ännu inte någon bestämmelse om utsläppandet på marknaden av biocidprodukter. Av de skäl som angivits av generaladvokaten i punkt 16—18 i hans förslag till avgörande, är de direktiv som åberopats av den tilltalade vid den nationella domstolen inte relevanta för utsläppandet på marknaden av en sådan produkt som HEMA Tegelreiniger. Det är således mot bakgrund av de undantag som föreskrivs i artikel 36 i fördraget som det skall undersökas om en nationell bestämmelse som den som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen är befogad.

11 Biocidprodukter som används för att bekämpa organismer som är skadliga för människors eller djurs hälsa och organismer som kan skada naturprodukter eller bearbetade produkter innehåller med nödvändighet farliga ämnen. Såsom den nederländska, den österrikiska, den svenska och den brittiska regeringen samt kommissionen hävdat, står det medlemsstaterna fritt att i brist på harmoniseringsbestämmelser besluta i vilken omfattning de avser att säkerställa skydd för

människors hälsa samt besluta om krav på tillstånd innan sådana produkter släpps ut på marknaden.

12 Även om det står en medlemsstat fritt att underkasta en produkt av ifrågavarande sort för vilken tillstånd redan erhållits i en annan medlemsstat ett nytt kontrollförfarande, åligger det inte desto mindre myndigheterna i medlemsstaterna att bidra till att underlätta kontrollerna inom gemenskapshandeln samt att beakta de tekniska eller kemiska analyser eller laboratorietester som tidigare utförts i en annan medlemsstat, vilket domstolen har fastställt i den ovannämnda domen i målet Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, punkt 14.

13 Den andra frågan skall således besvaras så, att nationella bestämmelser — enligt vilka det är förbjudet att släppa ut en biocidprodukt på marknaden, som i likhet med den ifrågavarande produkten innehåller farliga ämnen, utan att tillstånd dessförinnan givits av de behöriga myndigheterna — är befogade enligt artikel 36 i fördraget, även om tillstånd redan givits att sälja produkten i en annan medlemsstat. De behöriga myndigheterna har emellertid inte rätt att kräva att sådana tekniska eller kemiska analyser eller laboratorietester skall utföras som redan har utförts i en annan medlemsstat och vars resultat dessa myndigheter kan inhämta eller redan har tillgång till.

Rättegångskostnader

14 De kostnader som har förorsakats den nederländska, den österrikiska, den svenska och den brittiska regeringen, som har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

— angående de frågor som genom dom av den 20 oktober 1994 förts vidare av Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout — följande dom:

1) **En bestämmelse i en medlemsstats lagstiftning enligt vilken det är förbjudet att utan föregående tillstånd omsätta, införskaffa, utbjuda, exponera eller saluföra, inneha, bereda, transportera, sälja, importera, använda och att mot vederlag eller kostnadsfritt överlåta bekämpningsmedel för annat än jordbruksändamål skall anses utgöra en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget.**

2) **Nationella bestämmelser — enligt vilka det är förbjudet att släppa ut en biocidprodukt på marknaden, som i likhet med den ifrågavarande produkten innehåller farliga ämnen, utan att tillstånd dessförinnan givits av de behöriga myndigheterna — är befogade enligt artikel 36 i fördraget, även om tillstånd redan givits för att sälja produkten i en annan medlemsstat. De behöriga myndigheterna har emellertid inte rätt att kräva att sådana tekniska eller kemiska analyser eller laboratorietester skall utföras som redan har utförts i en annan medlemsstat och vars resultat dessa myndigheter kan inhämta eller redan har tillgång till.**

Edward Sevón Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 juni 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

D. A. O. Edward

Ordförande på första avdelningen